

Balansverkorting: exploitatie en kasstroom meer in lijn

1 Aanleiding

De accountant heeft in zijn verslag bij de jaarrekening 2016 aangegeven dat het "batige exploitatieresultaat over het boekjaar niet gelijk is aan het saldo van de vrije kasstromen. Verschillen ontstaan onder andere door de uitgaven voor investeringen (waaronder de bijdrage aan het HWBP), kosten van afschrijvingen en ontwikkeling van diverse balansposities. Voor de doelstelling van reductie van de schuldenpositie zijn kasstromen uiteraard van primair belang waarbij het aan de oordeelsvorming bij kan dragen als de kasstromen en het resultaat in de jaarrekening met elkaar in lijn liggen."

De rekeningcommissie heeft in het advies bij de jaarrekening 2016 aan de VV geadviseerd om *"scenario's te presenteren voor het in lijn brengen van de exploitatie en de kasstromen in het licht van het afbouwen van de schuldenlast"*. Het verschil tussen het exploitatieresultaat en de vrije kasstroom komt "onder andere door het activeren van immateriële activa zoals de bijdragen aan het HWBP en het agio op de herziening van de PPS-constructie."

Dit advies is door de VV overgenomen en opgenomen in het 'Plan van aanpak adviezen en aanbevelingen van de Rekeningcommissie'. Het plan van aanpak is op 10 oktober 2017 door het college vastgesteld.

Twee onderdelen

In het advies van de rekeningcommissie is aangegeven dat het in lijn brengen van exploitatie en kasstromen meer inzicht geeft "in het licht van het afbouwen van de schuldenlast".

Daarom gaat deze notitie achtereenvolgens in op de volgende vragen:

1. Kan Delfland de schulden aflossen?
2. Hoe kunnen de exploitatie en de kasstroom meer met elkaar in lijn worden gebracht?
3. In deze notitie worden scenario's voorgesteld waarmee invulling wordt gegeven aan het advies om de exploitatieresultaat en de kasstromen meer met elkaar in lijn te brengen. Daarbij gaat deze notitie ervan uit dat verwerking van de voorstellen plaatsvindt in de jaarrekening 2017.

2 Kan Delfland de schulden aflossen?

Om schulden af te kunnen lossen is voldoende vrije kasstroom nodig. De inkomsten (inkomende kasstroom) moeten groter zijn dan de uitgaven (uitgaande kasstroom). De vrije kasstroom die resteert moet voldoende groot zijn om aan de aflossingsverplichting te kunnen voldoen. In het verleden zijn schulden aangegaan doordat Delfland niet voldoende kasstroom had om de uitgaven te financieren. Dit staat los van de vraag of die uitgaven zijn gedaan ten behoeve van investeringen of ten behoeve van de exploitatie: of de uitgaven geactiveerd worden of direct ten laste van de exploitatie worden gebracht, heeft geen effect op de kasstroom.

In de programmabegroting 2018 (p.52) is de meerjarige balansontwikkeling opgenomen.

Tabel 1: huidige balansontwikkeling

(Bedrag in € 1000)	Begroting					
Activa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(Im)materiële vaste activa	902.540	861.336	817.737	777.945	739.241	701.090
Onderhanden werk		22.000	48.700	75.300	100.300	121.900
Financiële vaste activa	900	900	900	900	900	900
Kortlopende vorderingen	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal activa	933.440	914.236	897.337	884.145	870.441	853.890
Passiva						
Algemene reserves	102.358	120.161	139.968	165.483	193.643	223.193
Bestemmingsreserves/egalisereserves	14.251	21.928	28.619	35.024	41.200	47.376
Voorzieningen	7.089	4.959	2.774	1.290	729	637
1. Rekening courant	63.117	36.250	11.602	-14.681	-44.417	-77.555
2. Opgenomen geldleningen	470.588	470.588	470.588	470.588	470.588	470.588
3. PPS lening	261.036	245.348	228.785	211.440	193.698	174.650
Netto vlottende schulden	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal passiva	933.440	914.236	897.337	884.145	870.441	853.890

In 2017-2019 is sprake van een negatief rekening courant saldo ('rood staan'); vanaf 2020 is er een positief saldo. Dit zijn de negatieve bedragen vanaf 2020 in het groen.

Hierop zijn de volgende schulden te zien.

1. Een rekening-courant schuld ter grootte van € 63 miljoen ultimo 2017.
2. Reguliere leningen ("opgenomen geldleningen") ter grootte van € 470 miljoen. Op deze leningen wordt vanaf 2023 afgelost volgens een contractueel vastgelegd schema.
3. Een lening ten behoeve van de herfinanciering awzi Harnaschpolder ("PPS-lening"): € 261 miljoen. Op deze lening wordt vanaf 2016 afgelost volgens een contractueel vastgelegd schema.

In de programmabegroting 2018 is onderstaand kasstroomschema opgenomen (PB2018, p.9).

Tabel 2: kasstroomschema

Aflossingscapaciteit - verwachte kasstroom (* € 1 miljoen)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022
1 Kasstroom uit exploitatie					
Totale opbrengsten	-249,8	-251,4	-253,3	-256,3	-259,2
Totale lasten	224,0	224,8	221,3	223,1	225,4
Resultaat (voor reserves)	-25,8	-26,6	-32,0	-33,2	-33,8
Afschrijvingen	-53,2	-54,4	-55,0	-55,5	-56,4
1 Totaal kasstroom exploitatie	-79,0	-81,0	-87,0	-88,7	-90,2
2 Kasstroom investeringen					
Kasstroom voor aflossing	-42,7	-41,3	-43,6	-47,5	-52,1
3 Kasstroom aflossingen					
Totale vrije kasstroom	-27,0	-24,7	-26,3	-29,8	-33,1

Negatieve bedragen zijn opbrengst of positieve kasstroom

Hierin is te zien dat de kasstroom voor aflossing in 2018 € 42,7 miljoen bedraagt. Dit loopt op naar € 52,1 miljoen in 2022. Er wordt in 2018 € 15,7 miljoen afgelost. Dit betreft de aflossing op de PPS-lening. Er resteert een vrije kasstroom (na aflossing) van € 27,0 miljoen. Jaarlijks resteert er een vrije kasstroom. Dit wordt toegevoegd aan het rekening courant saldo. In 2020 is het rekening courant saldo positief ('- € 14,7 miljoen' in de balans bovenaan pagina

2) en neemt vervolgens jaarlijks verder toe. Daarmee wordt gespaard voor de aflossing van de reguliere leningen vanaf 2023.

In onderstaand overzicht staat zowel de kasstroom vóór aflossing, als de aflossingsverplichtingen voor de PPS-lening en de reguliere leningen¹. Daarin is te zien dat de kasstroom toereikend is om de PPS-lening en de reguliere lening af te lossen. Ook na aflossing van de reguliere leningen, vanaf 2023, resteert een vrije kasstroom. Dit wordt toegevoegd aan de rekening-courant.

Tabel 3: aflossingen

(Bedrag in € 1000)													
aflossingen	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kasstroom voor aflossingen	42.700	41.300	43.600	47.500	52.100	52.820	56.069	59.868	63.589	68.727	73.146	79.251	84.010
Verplichte aflossingen													
PPS	15.688	16.563	17.345	17.743	19.047	20.228	19.790	19.838	19.433	20.694	21.957	24.850	26.351
Reguliere lening						20.000	20.000	30.000	20.000	28.500	28.500	28.500	28.500
Totaal verplichte aflossingen	15.688	16.563	17.345	17.743	19.047	40.228	39.790	49.838	39.433	49.194	50.457	53.350	54.851
Vrije kasstroom (na aflossingen)	27.012	24.737	26.255	29.757	33.053	12.592	16.279	10.030	24.156	19.532	22.689	25.901	29.159

Uit bovenstaande wordt duidelijk dat Delfland aan zijn aflossingsverplichtingen kan voldoen. Het rekening courant saldo wordt vanaf 2020 positief. Vervolgens ontstaat er voldoende saldo om zowel de reguliere leningen als de lening herfinanciering awzi Harnaschpolder, volledig af te lossen.

De hier gepresenteerde cijfers (exploitatie én kasstroom) gaan uit van het huidige tariefscenario (programmabegroting 2018) en zullen elk jaar bij het doorrekenen van tariefscenario's ten behoeve van de kadernota en begroting opnieuw moeten worden gezien. Een lager tarief leidt tot minder vrije kasstroom. In de programmabegroting 2018 zijn de volgende tarieven vastgesteld: een tariefstijging voor het watersysteem van 1,5% per jaar en een ongewijzigd tarief van € 93,50 per vervuilingseenheid als zuiveringsheffing.

3 Hoe komen exploitatie en kasstroom meer in lijn?

3.1 Verschil tussen kosten en uitgaven

Kasstromen bestaan uit werkelijke inkomsten en uitgaven ('cash geld'). Exploitatie is de toerekening van die inkomsten en uitgaven aan opbrengsten respectievelijk kosten. Uitgaven worden als kosten ten laste van de exploitatie van het lopende boekjaar gebracht, tenzij het een activum betreft.

Voor uitgaven die in de exploitatie worden genomen geldt: de uitgave leidt tot kosten in hetzelfde boekjaar.

Voor uitgaven die ten behoeve van activa worden gedaan, geldt dat deze op de balans staan en in meerdere toekomstige jaren worden afgeschreven.

Hierdoor ontstaat het verschil tussen exploitatie en kasstroom: een uitgave in jaar (t) komt in de jaren (t+1) tot en met (t+n) als afschrijvingskosten ten laste van de exploitatie. De gemiddelde afschrijvingstermijn is bij Delfland 20 jaar.²

¹ Ten behoeve van de leesbaarheid is deze tabel in bijlage 1 groter afgedrukt.

² Dit verschil is in bijlage 2 schematisch weergegeven.

3.2 Exploitatie en kasstroom meer in lijn

Exploitatie en kasstroom komen meer met elkaar in lijn door uitgaven die tot nog toe worden geactiveerd, niet langer te activeren, maar direct ten laste van de exploitatie te brengen. Dit impliceert een wijziging van activeringsbeleid, een zogenaamde stelselwijziging. Immers: een aantal categorieën van uitgaven wordt niet langer geactiveerd, terwijl dat tot nu toe wel toegestaan was. De accountant staat een dergelijk wijziging toe. Deze ligt dan voor de langere termijn (circa 10 jaar) vast. Een stelselwijziging kan het exploitatieresultaat beïnvloeden. Wanneer dit (bijvoorbeeld) jaarlijks plaats zou vinden, doet dat afbreuk aan de vergelijkbaarheid van opeenvolgende jaarrekeningen.

De rekeningcommissie heeft in het advies om exploitatie en kasstromen meer met elkaar in lijn te brengen specifiek *immateriële vaste activa* genoemd. Voorbeelden van immateriële vaste activa zijn bijdragen aan activa van derden, waaronder het HWBP, en het agio op de herfinanciering van de awzi Harnaschpolder ('PPS').

Hieronder worden drie mogelijkheden gepresenteerd om uitgaven die tot nog toe worden geactiveerd, in het vervolg (vanaf 2018) direct ten laste van de exploitatie te brengen.

1. Niet activeren van bijdrage aan HWBP, conform suggestie advies rekeningcommissie.
2. Niet activeren van alle andere immateriële vaste activa, waaronder bijdragen en agio PPS, conform suggestie advies rekeningcommissie.
3. Aan materiele vaste activa toegerekende bouwrente.

3.2.1 HWBP bijdragen ten laste van exploitatie

Wanneer de bijdrage aan het HWBP niet langer wordt geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie wordt gebracht, moet de boekwaarde van het reeds geactiveerde deel in een keer ten laste van de exploitatie worden gebracht. De boekwaarde bedraagt eind 2017 € 38 miljoen. Daarnaast wordt de bijdrage aan het HWBP (€ 12 miljoen) jaarlijks ten laste van de exploitatie gebracht.³ Daar staat tegenover dat door het niet activeren, de afschrijvingskosten (€ 12 miljoen) wegvallen. In onderstaande tabel staat het totaal effect van het niet activeren van de bijdrage aan het HWBP.

Tabel 4: HWBP

(Bedrag in € 1000)						
HWBP	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Afschrijven boekwaarde HWBP 31-12-2017	-38.521					
Lagere afschrijving vanaf 2018		12.815	12.944	12.193	11.745	11.734
Uitgaven HWBP tlv exploitatie vanaf 2018		-12.293	-9.500	-12.293	-12.293	-12.293
Totaal effect	-38.521	522	3.444	-100	-548	-559

Vanaf 2025 is het jaarlijkse effect per saldo € 0. De lagere afschrijving is dan gelijk aan de verwachte uitgaven aan het HWBP.

³ Door een tussentijds afrekening van het Deltafonds is in 2019 is de bijdrage aan het HWBP eenmalig lager.

3.2.2 Overige immateriële vaste activa ten laste van exploitatie

Naast het HWBP bestaan nog andere immateriële vaste activa, waaronder bijdragen aan activa van andere overheden⁴ en het agio van de herfinanciering PPS. Wanneer alle overige immateriële vaste activa niet langer wordt geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie wordt gebracht, moet de boekwaarde van het reeds geactiveerde deel in een keer ten laste van de exploitatie worden gebracht. De boekwaarde bedraagt eind 2017 € 56 miljoen. Hierdoor neemt vanaf 2018 de jaarlijkse afschrijving af met € 4 miljoen. De jaarlijkse uitgaven aan immateriële activa worden niet separaat begroot. In onderstaande tabel staat het totaal effect van het niet activeren van overige immateriële vaste activa.

Tabel 5: overige immateriële activa

(Bedrag in € 1000)						
Alle overige immateriële activa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Afschrijven boekwaarde 31-12-2017	-56.198					
Lagere afschrijving vanaf 2018		4.228	3.919	3.727	3.648	3.434
Totaal effect	-56.198	4.228	3.919	3.727	3.648	3.434

Het jaarlijkse effect neemt af tot € 0 in 2038.

3.2.3 Bouwrente ten laste van exploitatie

De bouwrente is de rekenrente die wordt toegerekend aan alle onderhanden investeringsprojecten van Delfland. Wanneer een project gereed is wordt het op de balans gezet als materiële vaste activa en afgeschreven. De bouwrente is daarmee immaterieel onderdeel van materiële vaste activa. Wanneer deze kosten niet langer worden geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie wordt gebracht, betekent dat jaarlijks € 0,8 miljoen extra aan rentelasten ten laste van het exploitatieresultaat wordt gebracht en er jaarlijks in toenemende mate lagere afschrijvingskosten zijn. Na ongeveer 20 jaar (gemiddelde afschrijvingstermijn) is het positieve effect van de lagere afschrijvingskosten even groot als het negatieve effect van de hogere rentelasten. De reeds geactiveerde bouwrente is onderdeel van de totaal geactiveerde uitgave van een investeringsproject. Daardoor is het niet mogelijk het aandeel bouwrente van de huidige boekwaarde af te boeken.

Tabel 6: bouwrente

(Bedrag in € 1000)						
Bouwrente	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lagere afschrijving vanaf 2018		40	80	120	160	200
Uitgaven bouwrente tlv exploitatie vanaf 2018		-800	-800	-800	-800	-800
Totaal effect		-760	-720	-680	-640	-600

⁴ Voorbeelden zijn de bijdragen aan de waterberging Vlietzone (gemeente Den Haag), de bijdrage aan het rioolgemaal Meerzicht-Oostergo Zoetermeer (Hoogheemraadschap van Rijnland).

3.3 Totaal

Wanneer alle drie genoemde opties worden uitgevoerd is het totale effect op de exploitatie als volgt.

Tabel 7: totale kosten

(Bedrag in € 1000)						
HWBP	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Afschrijven boekwaarde HWBP 31-12-2017	-38.521					
Lagere afschrijving vanaf 2018		12.815	12.944	12.193	11.745	11.734
Uitgaven HWBP tlv exploitatie vanaf 2018		-12.293	-9.500	-12.293	-12.293	-12.293
Totaal effect	-38.521	522	3.444	-100	-548	-559
Alle overige immateriele activa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Afschrijven boekwaarde 31-12-2017	-56.198					
Lagere afschrijving vanaf 2018		4.228	3.919	3.727	3.648	3.434
Totaal effect	-56.198	4.228	3.919	3.727	3.648	3.434
Bouwrente	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lagere afschrijving vanaf 2018		40	80	120	160	200
Uitgaven bouwrente tlv exploitatie vanaf 2018		-800	-800	-800	-800	-800
Totaal effect		-760	-720	-680	-640	-600
Totaal effect afwaarderingf activa	-94.720	3.990	6.644	2.947	2.460	2.275

Het afboeken van de boekwaarde van de immateriële activa ultimo 2017 kost € 94,7 miljoen. In de jaren daarna zijn er lagere kosten dan begroot. Dit voordeel neemt in 20 jaar af tot € 0. Het betreft alleen mutaties in het exploitatieresultaat, niet in de kasstromen.

3.4 Mogelijke dekking

Wanneer de uitgaven aan de bijdrage HWBP niet langer wordt afgeschreven vanaf 2018, zijn de geplande onttrekkingen aan algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem niet meer nodig. Deze onttrekkingen ten bate van de exploitatie dienden om de extra kosten te dekken die werden veroorzaakt door het terugbrengen van de afschrijvingstermijn van het HWBP van 20 naar 5 jaar. Daarmee rekening houdend is ultimo 2017 de ontwikkeling van de algemene reserves als volgt.

Tabel 8: ontwikkeling reserves

(Bedrag in € 1000)						
Algemene reserves	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	39.597	39.598	35.698	32.598	30.598	29.798
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	6.307	6.307	6.307	6.307	6.307	6.307
Reserve niet vrij besteedbaar vermogen	56.454	74.257	97.964	126.579	156.739	187.089
Totaal algemene reserves	102.358	120.162	139.968	165.483	193.643	223.193

Het negatieve effect op het exploitatieresultaat in 2017 (€ 94,7 miljoen) kan worden gedekt uit het totaal van de algemene reserves. Daartoe moet in 2017 de reserve niet vrij besteedbaar vermogen in zijn geheel worden aangesproken (€ 56,4 miljoen). De reserve niet vrij besteedbaar vermogen is niet toereikend om het gehele effect (€ 94,7 miljoen) te dekken. Het restant (€ 38,3 miljoen) kan tijdelijk worden gedekt uit de algemene reserves weerstandsvermogen. Voor de verdeling over beide algemene reserves is de verhouding van de omvang van beide reserves ultimo 2017 gebruikt⁵ (WS € 39,6 miljoen, ZV € 6,3 miljoen: WS 86%, ZV 14%). Het restant (€ 38,3 miljoen) kan worden gedekt uit de algemene reserve

⁵ Er is gezocht naar een verhouding die aansluit bij het bestaande reservebeleid, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2018. De verhouding van het volume van beide reserves doet hier het meest recht aan. Het beleid omtrent reserves wijzigt hiermee niet.

weerstandsvermogen Watersysteem (€ 33,0 miljoen) en de algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering (€ 5,3 miljoen).

Ultimo 2019 zijn beide algemene reserves weerstandsvermogen weer op het oorspronkelijke niveau van vóór de balansverkortings (tabel 8). Daartoe wordt vanaf 2018 het positieve effect op het exploitatieresultaat in dezelfde verhouding aan beide algemene reserves toegevoegd. Bovendien worden vanaf 2018 extra toevoegingen gedaan aan de algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem en de algemene reserves weerstandsvermogen zuivering ten laste van de reserve niet vrij besteedbaar vermogen. Hierdoor komen de beide algemene reserves weerstandsvermogen vanaf 2019 weer op het oorspronkelijke niveau. Daarmee is de balansverkortings per saldo gedekt vanuit de reserve niet vrij besteedbaar vermogen. Dit heeft geen effect op de kasstromen.

Tabel 9: ontwikkeling reserves na balansverkortings

(Bedrag in € 1000)						
Algemene reserves	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	6.589	25.389	35.698	32.598	30.598	29.798
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	1.049	4.043	6.307	6.307	6.307	6.307
Reserve niet vrij besteedbaar vermogen	-	-	13.878	45.440	78.060	110.686
Totaal algemene reserves	7.638	29.432	55.882	84.345	114.965	146.791

3.5 Balansverkortings

Per saldo worden er activa ten laste van het eigen vermogen afgeboekt. Dit leidt op de balans tot een verkortings van zowel de post (im)materiële activa, als de post algemene reserves. Na deze verkortings is de balansontwikkelings als volgt.

Tabel 10: balansontwikkelings na balansverkortings

(Bedrag in € 1000)						
	Begrotings					
Activa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Materiële vaste activa	807.820	770.606	733.651	696.807	660.563	624.687
Onderhanden werk		22.000	48.700	75.300	100.300	121.900
Financiële vaste activa	900	900	900	900	900	900
Kortlopende vorderings	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal activa	838.720	823.506	813.251	803.007	791.763	777.487
Passiva						
Algemene reserves	7.639	29.432	55.883	84.345	114.965	146.790
Bestemmingsreserves/egaliseringsreserves	14.251	21.928	28.619	35.024	41.200	47.376
Voorzienings	7.089	4.959	2.774	1.290	729	637
Rekening courant	63.117	36.250	11.602	-14.681	-44.417	-77.555
Opgenomen geldlenings	470.588	470.588	470.588	470.588	470.588	470.588
PPS lening	261.036	245.348	228.785	211.440	193.698	174.650
Netto vlottende schulden	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal passiva	838.720	823.506	813.251	803.006	791.763	777.487

3.6 Prestatie indicatoren en ratio weerstandscapaciteit

Op basis van de programmabegroting 2018 zien de financiële prestatie indicatoren er als volgt uit.

Tabel 11: huidige prestatie indicatoren

<i>bedragen * € 1 miljoen</i>					
Prestatie indicatoren	2018	2019	2020	2021	2022
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd)	301%	282%	262%	240%	216%
Externe financiering in % vaste activa	85%	82%	78%	74%	69%
Debratio	84%	81%	77%	73%	68%
Kassaldo exploitatie	-79,0	-81,0	-87,0	-88,7	-90,2
Vrije kasstroom	-27,0	-24,7	-26,3	-29,8	-33,1

Na de balansverkorting wijzigen de prestatie indicatoren en weerstandscapaciteit als volgt.

Tabel 12: prestatie indicatoren na balansverkorting

<i>bedragen * € 1 miljoen</i>					
Prestatie indicatoren	2018	2019	2020	2021	2022
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd)	301%	282%	262%	240%	216%
Externe financiering in % vaste activa	95%	91%	86%	81%	76%
Debratio	93%	89%	85%	80%	75%
Kassaldo exploitatie	-79,0	-81,0	-87,0	-88,7	-90,2
Vrije kasstroom	-27,0	-24,7	-26,3	-29,8	-33,1

De netto-schuldquote, het kassaldo exploitatie en de vrije kasstroom wijzigen niet door het in lijn brengen van de exploitatie en de kasstroom. De ratio's externe financiering in % vaste activa en debratio verslechteren enigszins. Dit komt doordat bij deze ratio's een link is met de schuldpositie. Deze verbetert zich pas vanaf 2023, na de eerste aflossing op de reguliere leningen.

De weerstandscapaciteit ontwikkelt zich op basis van de begroting 2018 als volgt.

Tabel 13: huidige weerstandscapaciteit

<i>bedragen * € 1 miljoen</i>					
Weerstandscapaciteit	2018	2019	2020	2021	2022
Post onvoorzien	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	35,7	32,6	30,6	29,8	29,8
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
Totaal	42,1	39,0	37,0	36,2	36,2
Ratio weerstandsvermogen	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4

Na doorvoering van balansverkorting is die ontwikkeling als volgt.

Tabel 14: weerstandscapaciteit na balansverkorting

<i>bedragen * € 1 miljoen</i>					
Weerstandscapaciteit	2018	2019	2020	2021	2022
Post onvoorzien	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	25,4	35,7	32,6	30,6	29,8
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	4,0	6,3	6,3	6,3	6,3
Totaal	29,5	42,1	39,0	37,0	36,2
Ratio weerstandsvermogen	1,2	1,7	1,6	1,5	1,4

De ratio weerstandsvermogen wijzigt beperkt. Delfland streeft een ratio weerstandsvermogen met de beoordeling 'voldoende' (=tussen 1,0 en 1,4) na. Delfland kan hieraan blijven voldoen.

3.7 Conclusie

De exploitatie en kasstromen kunnen meer in lijn worden gebracht door minder te activeren en af te schrijven. Dat heeft een effect op het exploitatiesaldo: het leidt in 2017 tot hogere kosten. Vanaf 2018 leidt het tot lagere kosten. Dit voordeel neemt in 20 jaar af tot € 0 (2038).

Het in lijn brengen van kosten en uitgaven heeft geen effect op de kasstromen.

Bijlage 1: exploitatie en kasstroom meer in lijn

Tabel 3: aflossingen

(Bedrag in € 1000)													
aflossingen	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kasstroom voor aflossingen	42.700	41.300	43.600	47.500	52.100	52.820	56.069	59.868	63.589	68.727	73.146	79.251	84.010
Verplichte aflossingen													
PPS	15.688	16.563	17.345	17.743	19.047	20.228	19.790	19.838	19.433	20.694	21.957	24.850	26.351
Reguliere lening						20.000	20.000	30.000	20.000	28.500	28.500	28.500	28.500
Totaal verplichte aflossingen	15.688	16.563	17.345	17.743	19.047	40.228	39.790	49.838	39.433	49.194	50.457	53.350	54.851
Vrije kasstroom (na aflossingen)	27.012	24.737	26.255	29.757	33.053	12.592	16.279	10.030	24.156	19.532	22.689	25.901	29.159

Bijlage 2: verschil kasstroom en exploitatie

